

Heiligenbeelden in de Heilig Kruiskerk van

Sint-Kruis-Winkel

In elke kerk en kapel van ons Vlaanderenland zal je heiligenbeelden vinden. Beeltenissen van vrouwen en mannen die in de loop van 21 eeuwen christelijk geloof de status gekregen hebben van heilige of zalige.

Sommige beelden kan je in elke kerk vinden zoals Jezus, Maria en Jozef; andere beelden zijn meer verbonden met de geschiedenis van de kerk en/of parochie.

Ook de voorkeur van pastoors, weldoeners van de parochie of rijke inwoners konden de keuze van beeltenissen beïnvloeden.

Onze beschermde parochiekerk van Sint-Kruis-Winkel heeft een mooi beeldenbestand maar wacht, net zoals de binnenzijde van de kerk, op een broodnodige restauratie.

Geniet maar mee... en zij allen die hier in onze kerk resideren zijn voorsprekers voor ons bij God!

In tegenstelling tot de kerken van Mendonk en Oostakker heeft de H. Kruiskerk van Sint-Kruis-Winkel veel minder geleden onder het oorlogsgeweld in de Kanaalzone tijdens de beide Wereldoorlogen.

Dit maakt dat het bestand van o.a. de heiligenbeelden veel ouder is dan de beide hoger vernoemde kerken. Het is ook uitgebreider en kleurrijker gezien de tijd waarin het werd vervaardigd en de langere duur van, wat men zou kunnen noemen, de verzamelingskoorts van generaties parochieherders en parochianen.

Op het einde van het overzicht vermelden wij ook nog graag de 500 jaar oude glasramen in het hoogkoor en het naambord van de "Confrerie van het heilig Kruys" uit 1739.

Niet voor niets is deze parochiekerk op 28 december (!) 1936 opgenomen als beschermd monument. Graag willen wij deze bescherming verder ter harte nemen door te hopen op een snelle en grondige restauratie van de binnenkant van de kerk.

De kerk is toegewijd aan het H. Kruis. Zoals gebruikelijk in de katholieke Kerk is het rechter-zijaltaar meestal toegewijd aan de patroonheilige van de parochie. We zien boven het altaar een groot kruisbeeld met corpus. Links en rechts van het kruisbeeld zien we de levensgrote beelden van de H. Helena en haar zoon Constantinus als beschermers van het kruis (*zie volgende dia*).

Boven het tabernakel aan het hoofdaltaar zien we een eveneens een kruisbeeld dat sterk lijkt op het grote kruisbeeld van het zijaltaar.

De geschiedenis wil dat Helena het kruis waarop Jezus werd gedood heeft teruggevonden. De plaats waar het kruis lag werd haar in een droom meegedeeld.

Haar zoon Constantinus, keizer van Rome van 307 tot 337 maakte van het christendom de staatsgodsdienst in 313.

Leuk detail: om het beeld van Helena te kunnen plaatsen moest men een stukje muur uitkappen.

H. Anna en H. Joachim

Gezamenlijke feestdag: 26 juli

Geschiedkundig gesproken is er over hen niets bekend. Volgens de overleveringen was zij de moeder van Jezus' moeder, Maria. Zij was gehuwd met Joachim. Het waren vrome Joden, die hun leven lieten leiden door de liefde tot God. Hun grote verdriet was dat ze geen kinderen hadden. Herhaaldelijk hadden ze God erom gesmeekt, en ze beloofden erbij dat ze het kind aan God zouden toewijden, doch zonder resultaat. Bij gelegenheid van het feest van de tempelwijding trok Joachim naar de tempel om een offer op te dragen. Anna bleef thuis. Maar toen de hogepriester hem tussen de andere joden in zag staan, sprak hij smalend: "Hoe durf jij, Joachim, tussen al die anderen te gaan staan? God heeft je immers gestraft door je geen kinderen te geven. Zorg eerst maar dat die schande van jou uit ons midden wordt weggenomen, dan mag je terugkomen om weer te offeren". Beschaamd maakte Joachim dat hij wegkwam. Hij durfde ook niet meer naar huis, bang dat hij daar met de vinger zou worden nagewezen. Hij verborg zich tussen de herders van Bethlehem. Daar verscheen hem een engel die hem aankondigde dat hij een kind zou krijgen: een meisje dat hij Maria moest noemen. En geef haar aan God, zoals je beloofd hebt. Ga naar Jeruzalem; daar zal je je vrouw Anna tegenkomen. Ze maakt zich erg bezorgd om je. Je zult haar treffen bij de Gouden Poort. Zo ging de engel ook naar Anna. Haar verkondigde hij dezelfde vreugdevolle boodschap. Ook zij begaf zich op weg. Bij de Gouden Poort werd het een aandoenlijk weerzien. Die ontmoeting geldt als het moment, waarop Anna van Maria in verwachting raakte.

H. Aloysius van Gonzaga (1568 – 1591)

Feestdag: 21 juni

Aloysius trad op heel jonge leeftijd toe tot de orde van de Jezuiten. Op amper 23-jarige leeftijd overleed hij aan een besmetting, opgelopen bij het verplegen van pestlijders.

Van hem wordt gezegd dat hij altijd nederig naar de grond keek. Daarom tonen voorstellingen hem dan ook met een neerwaarts gerichte blik.

Aloysius van Gonzaga is schutpatroon van de studerende jeugd en beschermt tegen pest en oogziekten. Hij werd heilig verklaard in 1716.

Heilige Antonius van Padua met kind Jezus

Feestdag 13 juni

Antonius wordt voorgesteld als jonge, baardloze Franciscan in bruine pij, sandalen, een witte koord en een rozenkrans om het middel en een boek waarop het Kind Jezus zit.

In opdracht van Franciscus van Assisi ging Antonius het geloof verkondigen in Noord-Italië en Zuid-Frankrijk waarbij hij talrijke wonderen verrichtte.

Wanneer men dankzij de heilige Antonius een waardevol verloren bezit opnieuw in zijn bezit kreeg, moest men vroeger een brood schenken aan de armen (het zogenaamde Antoniusbrood).

Vanuit de volksdevotie kent men de gewoonte om Antonius met zijn gezicht naar de muur te draaien als men een verloren voorwerp niet terug vond...

Heilige Barbara van Nicomedië

Gedachtenis 4 december.

Barbara is de dochter van de heiden Diocurus uit Nicomedië (Turkije). Hij sloot Barbara op in een toren omdat ze weigerde te trouwen. Barbara liet een derde raam maken in de toren als teken van de Heilige Drie-eenheid, waarop haar vader haar voor de keuze stelde haar geloof af te zweren of de dood. Barbara koos voor het laatste; werd eerst gemarteld en daarna onthoofd door haar eigen vader.

De H. Barbara is één van de veertien noodhelpers binnen de Katholieke Kerk.

Met de Noodhelpers is een groep van veertien heiligen bedoeld die behalve individueel ook als groep worden vereerd en aangeropen. Ze staan ook bekend onder de naam Veertien Heilige Helpers. Zij worden helpers genoemd omdat zij in het bijzonder zouden helpen bij allerhande ziektes en aandoeningen.

Vermoedelijk ontstond daar het gebruik om deze heiligen gezamenlijk te vereren als gevolg van een pestepidemie.

H. Hart van Jezus

Feestdag: derde vrijdag na Pinksteren

De devotie tot het H. Hart van Jezus bestaat reeds vele eeuwen in de Kerk. De verering van Jezus Christus krijgt vorm vanuit de liefde en barmhartigheid die worden gesymboliseerd door Jezus' Hart.

Een passage uit het evangelie volgens Johannes, waar Jezus' zijde door een lans doorboord werd en waaruit bloed en water stroomden, speelt in deze mystieke vroomheid een grote rol. Daarbij is het hart van de Gekruisigde doorboord en bron van de sacramenten en van de Kerk.

Heilige Jozef met kind Jezus

Feestdag 19 maart.

Echtgenoot van Maria en voedstervader van Jezus. Wordt vaak afgebeeld als oudere man met baard en kalend hoofd, samen met het Kind Jezus aan de hand en een bloeiende staf in de hand.

Dat laatste gaat terug op het volgende verhaal: toen Maria niet wist met wie ze in het huwelijk moest treden, liet de hogepriester alle gegadigden hun wandelstok in een bak met nat zand steken; de stok van Jozef begon onmiddellijk te bloeien.

H. Rochus van Montpellier (± 1295-1327)

Feestdag: 16 augustus

Rochus schonk zijn bezit weg en werd een bedelende pelgrim. Daarom wordt hij afgebeeld in pelgrimskledij, met sint-jakobsschelpen op hoed of mantel. Eén been is ontbloot en toont een wonde aan zijn dij: hij verzorgde pestlijders en liep zelf de ziekte op.

Naast de heilige zit een hond met in de muil een stuk brood dat het dier hem elke dag kwam brengen.

In 1327 werd Rochus van spionage beschuldigd en in de gevangenis van Montpellier opgesloten waar hij dan ook stierf.

Hij is patroonheilige van de gevangenen, apothekers, artsen, chirurgen, meubelmakers, doorgravers, verpleeghuizen en hospitalen.

Hij werd aanroepen tegen pest, puisten, schurft, voetpijn en zweren.

Heilige Theresia van Lisieux

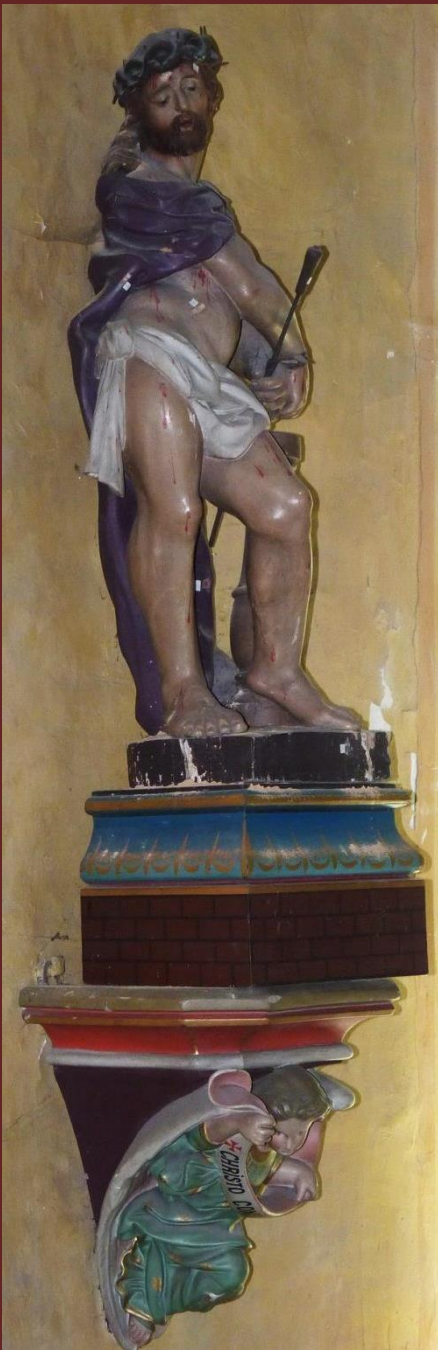
Feestdag 3 oktober.

Op vijftienjarige leeftijd trad zij, met speciale toestemming van de paus, toe tot het karmelitessenklooster van Lisieux, waar ze op 24 jarige leeftijd zal overlijden.

De meest voorkomende afbeelding toont haar met rozen en een kruisbeeld tegen de borst gedrukt. De rozen verwijzen naar haar woorden op haar doodsbed: 'Ik zal rozen uit de hemel laten regenen'.

Ook een boek komt voor, verwijzend naar het boek waar waarin zij haar 'petite voie' (kleine weg) naar volmaaktheid beschreef.

Ecce Homo (Zie de mens)

Deze woorden zou de Romeinse landvoogd Pontius Pilatus hebben gesproken toen hij Jezus na de geseling met de doornenkroon, spotmantel en koninklijke attributen toonde aan het joodse volk. Deze gebeurtenis wordt in de bijbel beschreven in Johannes 19:5. Het beeld van de gegeselde Christus met doornenkroon, spotmantel en gesel in de gewonde handen met als titel **Ecce homo** vormt door heel de Westerse beeldende kunst een geliefd thema, zowel in de schilderkunst als de beeldhouwkunst. De officiële titel is meestal 'Christus voor Pilatus'. Voor de eerste maal werd dit thema geschilderd ca. 1450 in de schildersschool van Rogier van der Weyden (Londen, Nat. Gallery). Het is de toenaam van enkele etsen van Rembrandt, waarin hij deze bijbelse scène afbeeldt. Rond 1500 na Chr. wordt het **Ecce homo** ook uitgebeeld via eikenhouten levensgroot gepolychromeerde beelden.

Bron: Wikipedia

Onze Lieve Vrouw van het onbevleete hart

Het Onbevleete Hart van Maria, oorspronkelijk het Heilig Hart van Maria, is een devotionele naam die vooral door rooms-katholieken wordt gebruikt om te verwijzen naar het fysieke hart van Maria als symbool voor haar innerlijke leven: haar vreugde en droefheid, haar deugden en verborgen volmaaktheden en haar liefde. Het feest van het Onbevleete Hart van Maria werd door Paus Pius XII in 1942 ingesteld voor de gehele Kerk, bij gelegenheid van de 25e verjaardag van de verschijningen te Fátima. Voordien werd het feest hier en daar reeds lokaal gevierd. Deze vrije gedachtenis werd op 22 augustus gevierd, maar werd na de hervorming van de liturgiekalender op het einde van de 20e eeuw verschoven naar een datum die dichter ligt bij de viering van het Heilig Hart van Jezus: op de zaterdag na het Hoogfeest van het Allerheiligste Hart van Jezus wordt nu het feest van het Onbevleete Hart van Maria gevierd.

Op de sokkel onderaan bemerk je dat er geschreven staat: "O.L.V. van Pellevoisin". Het beeld dat bij deze sokkel past staat sinds mensenheugenis echter op het linker-zijaltaar (zie volgende dia) waar op deze sokkel dan weer geschreven staat "O.L.V. van Lourdes", terwijl in deze kerk geen beeld van Onze Lieve Vrouw van Lourdes te vinden is... Gelukkig is en blijft Maria Maria in welke afbeelding dan ook!

Onze-Lieve-Vrouw van Genade van Pellevoisin (linker-zijaltaar)

Met Onze-Lieve-Vrouw van Genade in Pellevoisin worden de 15 verschijningen van Maria aangeduid zoals die volgens de beweringen van Estelle Faguette bij haar hebben plaatsgevonden van 14 februari t/m 8 december 1876 in Pellevoisin te Frankrijk.

Estelle bereikte een leeftijd van 86 jaar en overleed op 23 augustus 1929. Ze is begraven op de begraafplaats van Pellevoisin. De verschijningen in Pellevoisin zijn volledig erkend door de Heilige Stoel in mei 1894. Jaarlijkse is er een bedevaart tijdens het laatste weekend van augustus waarbij 15.000 bezoekers zich verzamelen bij Sanctuaire Notre-Dame te Pellevoisin.

Bron: Wikipedia en http://www.pellevoisin.net/estelle_faguette

Mariabeeld voor de ommegang

De parochie H. Kruis bezit ook een heel mooi en waardevol Mariabeeld, voornamelijk voor gebruik in processies en voor de Marianoveen van de kapel van Onze Lieve Vrouw van Troost ter Warande.

Omwille van haar schoonheid en ook omwille van de veiligheid berust dit Mariabeeld zich, na restauratie, sinds een aantal jaren onder glas.

Het Missiekruis

Deze kruisbeelden werden gerelateerd aan de zogenaamde missiepreken, ook wel bedelpreken of boetpreken genoemd al naargelang een missionaris, een kloosterling van welbepaalde ordes of een biechtvader de preek hield.

De HH. Petrus en Paulus

De biechtstoel achteraan in de kerk is versierd met twee mooie beelden van de apostelen Petrus en Paulus in houtsnijwerk.

Deze biechtstoel dateert van 1674 en werd gemaakt door beeldhouwer Jan de Vos. De Confrerie van Onze Lieve Vrouw betaalde hiervoor aan de beeldhouwer de som van 3 Libers, 3 schellingen en 8 Grooten. (*munten uit -oorspronkelijk- Franse, Nederlandse en Italiaanse betaalmiddelen*)

Broederschap van het H. Kruis

Deze "Confrerie van het H. Kruis" moet de oudste vereniging van de parochie zijn en is tot het einde van de jaren 1960-1970 nog actief geweest waarna ze een stille dood is gestorven. In de rekeningen van de Confrerie van het H. Kruis vinden we de betaling in 1633 door de Confrerie van het schilderij boven het hoofdaltaar van de hand van Nicolaas De Liemackere, bijgenaamd Roose. (1601-1646)

Het naambord hier afgebeeld dateert van 1739, vermoedelijk samen met het plaatsen van de koorbanken van de Broederschap in de zijbeuk van de kerk.

Glasramen – 1500

Geen heiligenbeelden in de strikte zin van het woord, maar wel "heiligenafbeeldingen". Met name delen van glasramen uit het hoogkoor van de kerk die, uit onderzoek door mevrouw Aletta Rambaut, kunsthistorica - conservator glaskunst, ongeveer 500 jaar oud blijken te zijn. Dat zou betekenen dat deze glasramen zouden geplaatst zijn bij de verbouwing (vergroting) van de kerk rond het jaar 1500!!

Geniet mee van deze meesterwerkjes, gemaakt door glazeniers 500 jaar geleden.

Details van het glasraam links in het hoogkoor, voorstellend het Laatste Avondmaal.

Detail van het glasraam rechts in het hoogkoor, voorstellend de kroning van Maria tot Koningin van hemel en aarde.

Het Laatste Avondmaal

De kroning van Maria tot koningin van hemel en aarde.

Foto's: Hilde Buyse, Jef Van Kerckhove en de Kerkraad.

Samenstelling: Diaken Jef Van Kerckhove

Met gewaardeerde assistentie van Noël De Jaeger

Eindredactie: Pastoor Patrick De Baets

De teksten bij de beelden zijn o.m. ontleend uit het boek "Sanctus – Meer dan 500 heiligen herkennen", een uitgave van het Davidsfonds; de website "Heiligen.net"; Wikipedia; archief Jef Van Kerckhove (eindwerk: "Sint-Kruis-Winkel: parochie met toekomst?") en met de gewaardeerde hulp van diverse confraters/experten.